

Gemeente Amsterdam
Dienst Onderzoek en Statistiek

Homoseksuelen in Amsterdam

Projectnummer 9150

In opdracht van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling

Marlon Nieuwenhuis
drs. Marcel Janssen
dr. Willem Bosveld

Oudezijds Voorburgwal 300
1012 GL Amsterdam
Telefoon 020 251 0330
w.bosveld@os.amsterdam.nl

Postbus 658
1000 AR Amsterdam
Fax 020 251 0444
www.os.amsterdam.nl

Amsterdam, maart 2009

Inhoud

Inleiding	5
1 Schatting van het aantal homo's	7
2 Verdeling over de stad	9
3 Huwelijken en echtscheidingen	11
4 Inkomen	13
5 Opleidingsniveau	15
6 Gezondheid	17
7 Veiligheid en discriminatie	19
8 Politieke voorkeur	21
9 Hoe wordt over homo's gedacht?	23

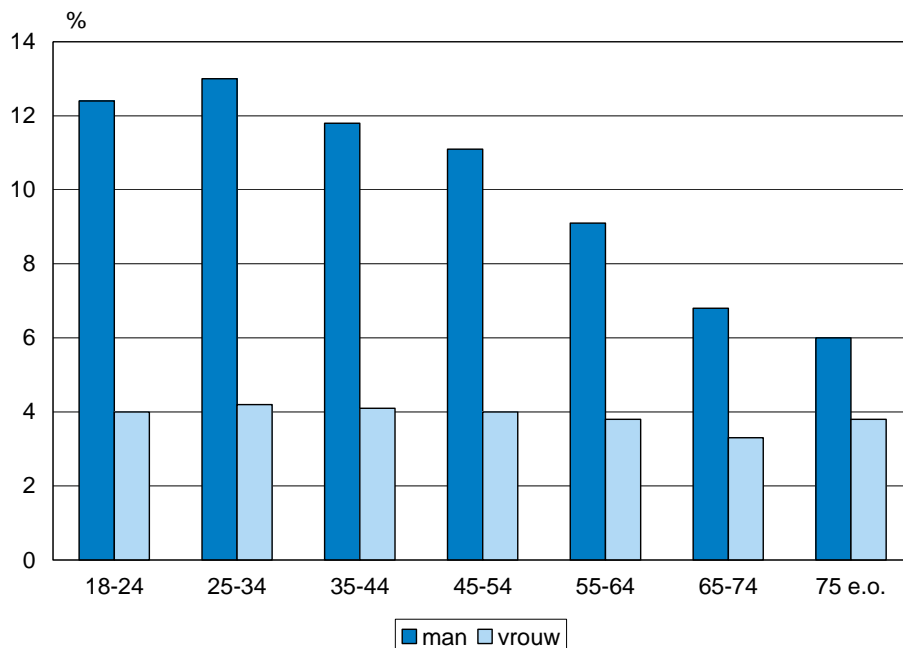
Inleiding

In opdracht van DMO heeft O+S een aantal cijfers over homoseksualiteit in Amsterdam op een rijtje gezet. In een aantal korte hoofdstukken worden op een aantal levensdomeinen gegevens gepresenteerd.

1 Schatting van het aantal homo's

Het aantal homo's kan geschat worden uit het aandeel personen dat samenwoont met een partner van hetzelfde geslacht. Hierbij zijn echter wel enige correcties noodzakelijk. Het blijkt namelijk dat dit bij jongeren extreem veel gebeurt. Het gaat daarbij veelal om studenten die een woning delen om de kosten te drukken. Bij de ouderen wonen daarentegen relatief weinig personen van hetzelfde geslacht samen. Waarschijnlijk heeft dit te maken de acceptatie van homoseksuele paren in het verleden. Wanneer we de jongste en oudste leeftijdsgroepen buiten beschouwing laten, blijkt dat 11% van de mannen samenwoont met een partner van hetzelfde geslacht, en 4% van de vrouwen. Deze cijfers kunnen we tevens beschouwen als een schatting van het aandeel homoseksuele mannen en vrouwen dat niet samenwoont.

Figuur 1.1 Geschat percentage homo's per leeftijdsgroep

Uit vragenlijstonderzoek onder 4.000 Amsterdammers voor de monitor 'De Staat van de Stad Amsterdam', uitgevoerd in 2008, komt een cijfer dat net onder bovengenoemde schatting ligt. Daaruit blijkt dat in 2008 van de Amsterdamse mannen ongeveer 10% homoseksueel is en van de vrouwen 3%, gemiddeld 6,6%.

Er zijn verschillen per etnische groep zoals in onderstaande tabel is te zien.

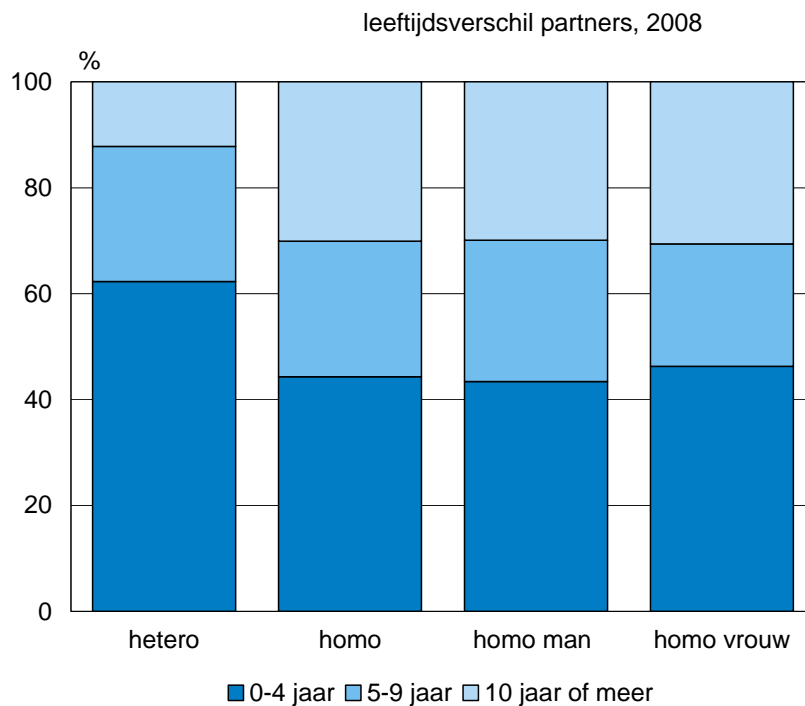
Homo's naar etniciteit

	mannen	vrouwen
autochtonen	10	3,3
Surinamers/Antillianen	12	3
Turken	7	2,9
Marokkanen	5,5	2,1
niet-westerse allochtonen	11,5	0,6
westerse allochtonen	13	4,6
gemiddeld	10,2	3,0

bron: Staat van de Stad Amsterdam, O+S

Het leeftijdsverschil is in (samenwonende) homorelaties wat groter dan in heterorelaties. Van de heterorelaties is in ruim 60% van de gevallen het leeftijdsverschil niet groter dan 4 jaar terwijl dit bij homo's iets meer dan 40% is, waarbij er geen verschil is tussen mannen en vrouwen.

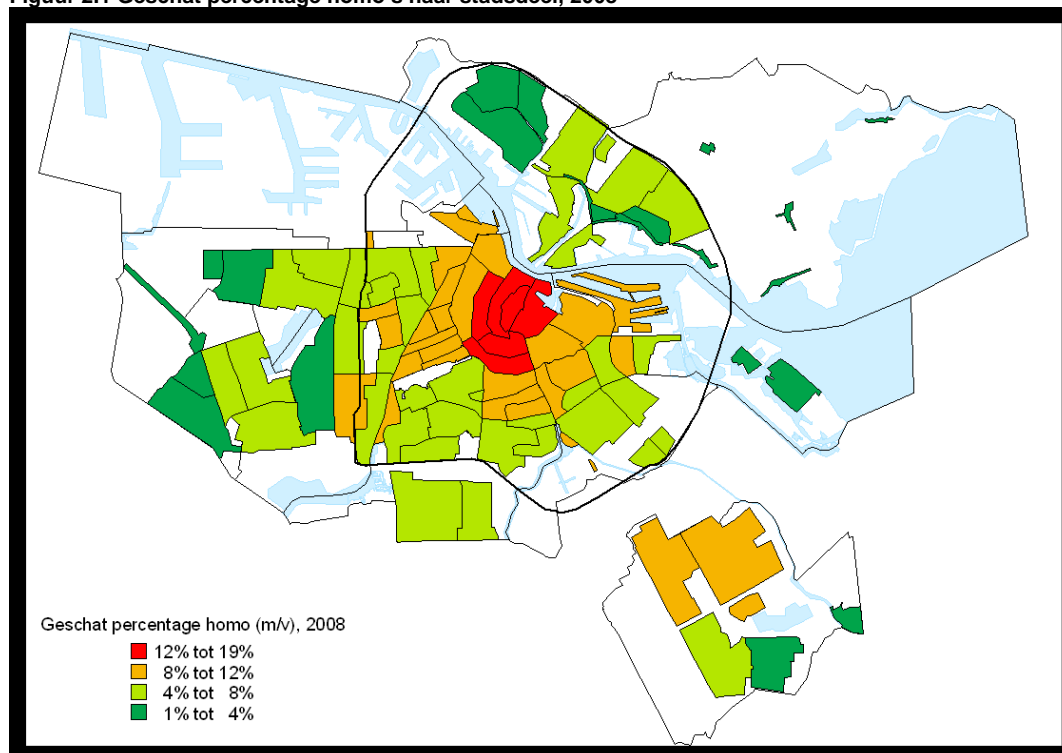
Figuur 1.2 Leeftijdsverschil partners, 2008

2 Verdeling over de stad

Veel homo's wonen in het centrum van de stad zoals in onderstaand figuur is te zien, gevolgd door de 19^e-eeuwse gordel. In het gebied buiten de Ring A10 wonen weinig stellen van gelijke sekse met uitzondering van delen van Zuidoost. Daarbij moet opgemerkt worden dat hier ook samenwonende mannen bij zijn waarvan verondersteld mag worden dat zij geen homo zijn naar om andere redenen samen op een adres zijn ingeschreven.

Figuur 2.1 Geschat percentage homo's naar stadsdeel, 2008

3 Huwelijken en echtscheidingen

Op 1 april 2001 werd in Amsterdam het eerste homohuwelijk ter wereld gesloten. In het eerste jaar dat het homohuwelijk mogelijk was vonden de meeste bruiloften plaats. Sindsdien ligt het aantal rond de 200 per jaar. In 2007 werden 3.172 huwelijken voltrokken in Amsterdam, waarvan 217 (7%) homohuwelijken. De meeste huwelijken werden gesloten in stadsdeel Centrum, namelijk 107 (49%) en de minste in Bos en Lommer, namelijk 1 (1%). Daarnaast vonden er in 2007 1.235 echtscheidingen plaats, waarvan 14 (1%) homo-echtscheidingen.

Tabel 3.1 Huwelijken en echtscheidingen in Amsterdam, 2001-2007

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
gesloten huwelijken	3300	3460	3211	3257	3021	3085	3172
- waarvan homohuwelijken	253	284	189	180	186	199	217
ingeschreven echtscheidingen	1696	1370	1340	1315	1299	1214	1235
- waarvan homo-echtscheidingen	-	-	9	11	6	15	17

bron: O+S

Tabel 3.2 Huwelijken en partnerschappen naar stadsdeel van sluiting, 2007

	huwelijken		waarvan homohuwelijken	
	abs.	%	abs.	%
Centrum	849	27	107	49
Westerpark	195	6	9	4
Oud-West	118	4	8	4
Zeeburg	160	5	8	4
Bos en Lommer	109	3	1	< 1
De Baarsjes	67	2	3	1
Amsterdam-Noord	353	11	8	4
Geuzenveld-Sloterveer	138	4	3	1
Osdorp	165	5	10	5
Slotervaart	86	3	4	2
Zuidoost	95	3	4	2
Oost-Watergraafsmeer	285	9	11	5
Oud-Zuid	436	14	33	15
Zuideramstel	116	4	8	4
Amsterdam	3172	100	217	100

bron: O+S

4 Inkomen

Homoseksuele mannen hebben gemiddeld een iets hoger inkomen dan heteroseksuele mannen. 39% van de homo's heeft een hoog inkomen (meer dan 2.050 euro per maand) tegenover 35% van de hetero's. Daarentegen geven homoseksuele mannen aan vaker schulden te hebben (35%) dan heteroseksuelen (27%). Samengenomen lijken homoseksuele mannen even goed rond te komen van hun huishoudinkomen als heteroseksuelen. 60% geeft aan makkelijk rond te komen, tegenover 63% van de hetero's. Voor lesbiennes geldt dat zij iets vaker een laag inkomen (minder dan 1.000 euro per maand) hebben (23%) dan heteroseksuele vrouwen (17%) en iets minder vaak een midden inkomen (25%) dan hetero's (32%). Net als homoseksuele mannen hebben lesbiennes (iets) vaker schulden (28%) dan hetero's (23%). Daarentegen geeft 68% van de lesbiennes aan makkelijk rond te kunnen komen, in vergelijking met 61% van de hetero's.

Tabel 4.1 Inkomen naar seksuele geaardheid, 2008 (procenten)

	laag	midden	hoog	wil niet zeggen / weet niet	totaal
homoseksuele man	12	27	39	22	100
heteroseksuele man	14	29	35	22	100
homoseksuele vrouw	23	25	32	20	100
heteroseksuele vrouw	17	32	29	23	100

bron: Staat van de Stad Amsterdam, O+S

Het grootste gedeelte van de homoseksuele mannen houdt zich voornamelijk bezig met het verrichten van betaald werk (70%). Ditzelfde geldt voor hetero's, al ligt het percentage iets lager (64%). Ongeveer de helft van de heteroseksuele vrouwen verricht betaald werk (54%), tegenover 61% van de lesbiennes.

5 Opleidingsniveau

Homoseksuele mannen zijn in vergelijking met heteroseksuelen minder vaak laag opgeleid en vaker middelbaar opgeleid. Binnen het hoge opleidingsniveau is het verschil tussen homo's en hetero's miniem. Homoseksuele mannen hebben anderzijds wel vaker HAVO en VWO als hoogste opleiding genoten (26%), dan hetero's (10%). Homoseksuele mannen lijken dus, na een HAVO of VWO diploma, minder vaak door te stromen naar het hoger onderwijs en vaker te kiezen voor een carrière waarvoor een academische opleiding niet noodzakelijk is. lesbiennes zijn juist minder vaak middelbaar opgeleid (20%) dan heteroseksuele vrouwen (28%) en vaker hoog opgeleid (48%).

Tabel 5.1 Opleidingsniveau, naar seksuele geaardheid, 2008 (procenten)

	laag	middelbaar	hoog	anders / onbekend	totaal
homoseksuele man	30	35	31	5	100
heteroseksuele man	39	26	30	6	100
homoseksuele vrouw	31	20	48	1	100
heteroseksuele vrouw	33	28	33	6	100

bron: Staat van de Stad Amsterdam, O+S

6 Gezondheid

Een overgrote meerderheid van de homoseksuele mannen (84%) beoordeelt zijn gezondheid als (zeer) goed. Daarnaast vindt 13% zijn gezondheid matig en nog eens 3% beoordeelt de gezondheid als (zeer) slecht. Bij de hetero's is 76% positief over de eigen gezondheid. Nog eens 20% beoordeelt zijn gezondheid als matig en 4% als (zeer) slecht. Homoseksuele mannen beoordelen hun gezondheid gemiddeld dus positiever dan heteroseksuele mannen. Lesbiennes beoordelen hun gezondheid vaker als (zeer) slecht (10%) dan heteroseksuele vrouwen (4%).

Tabel 6.1 Algemene gezondheid, naar seksuele geaardheid, 2008 (procenten)

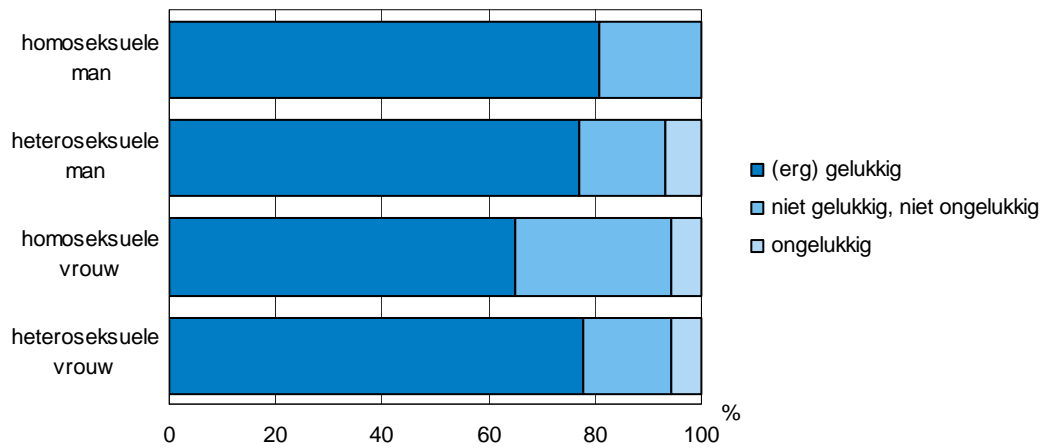
	(zeer) goed	matig	(zeer) slecht	totaal
homoseksuele man	84	13	3	100
heteroseksuele man	76	20	4	100
homoseksuele vrouw	75	15	10	100
heteroseksuele vrouw	74	22	4	100

bron: Staat van de Stad Amsterdam, O+S

In 2007 werden 14.458 geslachtsziekten geconstateerd bij mannen (bron: GGD Amsterdam). 67% daarvan betrof heteroseksuele mannen en 30% betrof homoseksuelen. Maar omdat homoseksuelen 11% van de Amsterdamse mannen uitmaken en heteroseksuelen 89%, worden er relatief gezien meer geslachtsziekten bij homoseksuele mannen geconstateerd.

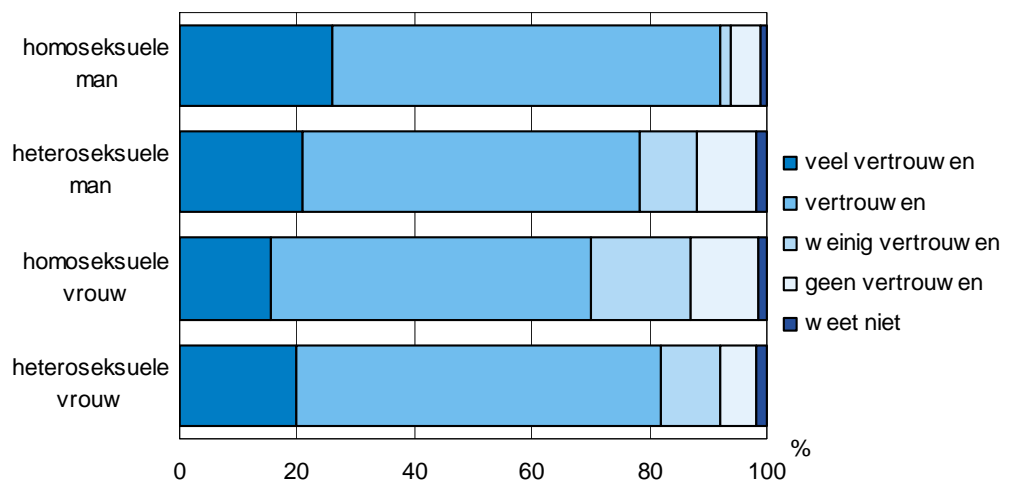
Naast de fysieke gezondheid is Amsterdammers ook gevraagd hoe het gesteld is met hun mentale gezondheid. Homoseksuele mannen geven aan iets gelukkiger te zijn dan hetero's. 83% van de homo's voelt zich (erg) gelukkig, tegenover 77% van de hetero's. Opvallend is dat lesbiennes minder vaak gelukkig zijn dan heteroseksuele vrouwen. Van de lesbiennes geeft 65% aan gelukkig te zijn, tegenover 78% van de heteroseksuele vrouwen.

Figuur 6.2 In welke mate vindt u zichzelf een gelukkig mens?

Daarnaast is Amsterdammers gevraagd in welke mate zij vertrouwen hebben in de toekomst. Een overgrote meerderheid (92%) van de homoseksuele mannen geeft aan (veel) vertrouwen te hebben in de toekomst, tegenover 78% van de heteroseksuele mannen. Ook hier geven lesbiennes minder vaak aan vertrouwen te hebben in de toekomst. 70% heeft (veel) vertrouwen in de toekomst, tegenover 82% van de heteroseksuele vrouwen.

Figuur 6.3 In welke mate heeft u vertrouwen in de toekomst?

7 Veiligheid en discriminatie

35% van de homoseksuele mannen voelt zich wel eens onveilig. Dit percentage ligt iets hoger dan bij de heteroseksuele mannen (29%). Bij vrouwen is er een groter verschil waar te nemen. 28% van de lesbiennes voelt zich wel eens onveilig, tegenover 43% van de heteroseksuele vrouwen.

Een meerderheid (66%) van de homoseksuele mannen voelde zich wel eens gediscrimineerd in 2008. Van deze groep voelde 6% zich vaak gediscrimineerd, 52% soms en 42% zelden. Van de heteroseksuele mannen voelde 37% zich wel eens gediscrimineerd, 14% van hen vaak, 44% soms en 42% zelden.

Van de homoseksuele vrouwen voelde 57% zich wel eens gediscrimineerd het afgelopen jaar, tegenover 41% bij de heteroseksuele vrouwen. Van de lesbiennes voelde 10% zich vaak gediscrimineerd, 52% soms en 33% zelden. Bij de hetero's voelde 10% zich vaak gediscrimineerd, 47% soms en 43% zelden.

Van alle meldingen die bij Meldpunt Discriminatie Amsterdam zijn binnengekomen in 2007, betrof het 134 keer (17%) discriminatie naar geaardheid (tabel 7.1). Dit is een stijging ten opzichte van vorige jaren. Hierbij moet worden opgemerkt dat er geen onderscheid kan worden gemaakt tussen meldingen van discriminatie ten opzichte van homoseksuelen en heteroseksuelen.

Tabel 7.1 Meldingen bij Meldpunt Discriminatie Amsterdam (MDA) naar vorm en reden, 2005-2007

	2005	2006	2007
vorm			
omstreden behandeling	634	595	500
vijandige bejegening	197	245	272
geweld	19	21	29
bedreiging	6	6	9
overig	11	12	-
reden			
herkomst/huidskleur	223	259	279
antisemitisme	24	47	18
godsdienst/levensovertuiging	68	51	64
hetero- of homoseksuele gerichtheid	53	73	134
geslacht	40	51	44
leeftijd	405	317	209
nationaliteit	19	16	18
handicap of chronische ziekte	13	20	27
burgerlijke staat	1	5	3
arbeidsduur	2	1	-
overig	19	39	14
totaal registraties	867	879	810

bron: MDA

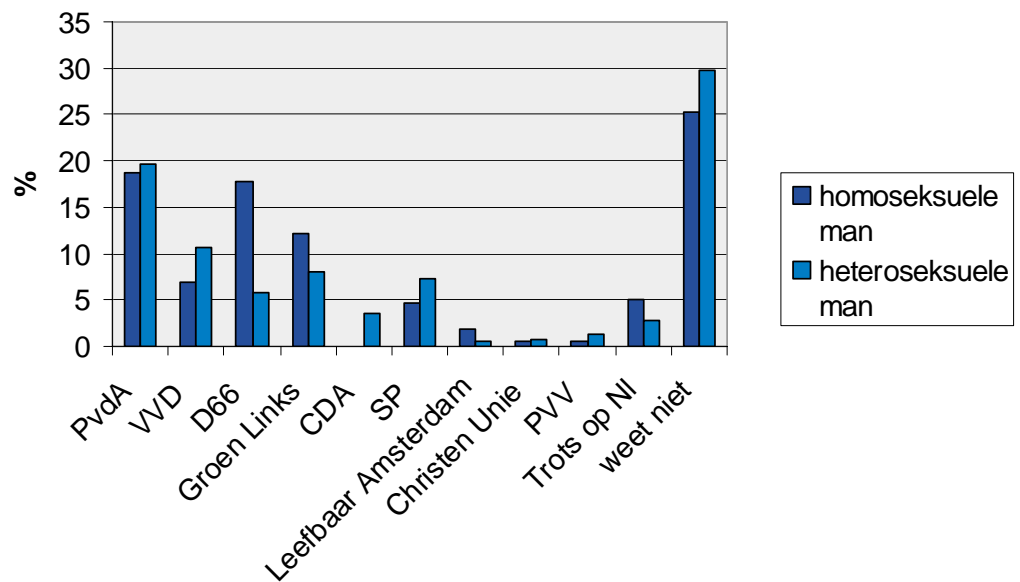
8 Politieke voorkeur

Onder de homoseksuele mannen is 63% (zeer) geïnteresseerd in politiek. Nog eens 29% geeft aan weinig geïnteresseerd te zijn en 8% is niet geïnteresseerd. 60% van de heteroseksuele mannen geeft aan (zeer) geïnteresseerd te zijn in politiek. Een kwart is weinig geïnteresseerd (23%) en nog eens 16% is niet geïnteresseerd.

Bij vrouwen zijn de verschillen tussen hetero's en lesbiennes minimaal. Ongeveer de helft van de heteroseksuele vrouwen heeft (grote) interesse voor de politiek (52%), 29% is weinig geïnteresseerd en nog eens 19% interesseert zich niet. 55% van lesbiennes geeft aan (zeer) geïnteresseerd te zijn in politiek, nog eens 29% interesseert zich weinig en 6% heeft geen interesse in politiek.

Amsterdammers is gevraagd op welke politieke partij ze zouden stemmen als er morgen gemeenteraad- en stadsdeel verkiezingen zouden zijn¹. Homoseksuele mannen stemmen vaker op D66 (18%) en Groen Links (12%) en minder vaak op christelijke partijen. Ook is het percentage twijfelende kiezers onder homoseksuele mannen kleiner (weet niet, 25%) dan onder heteroseksuelen (weet niet, 30%).

Figuur 8.1 Stemgedrag als er morgen verkiezingen zouden zijn, naar seksuele geaardheid, 2008 (procenten)

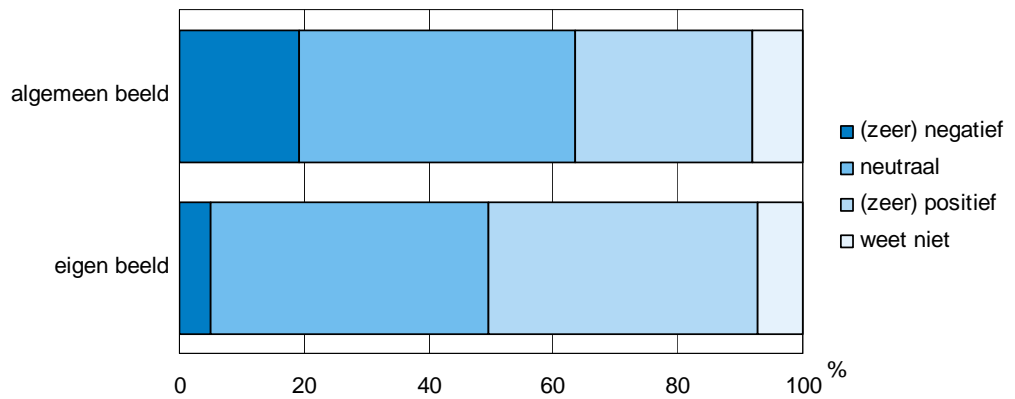

¹ Voor lesbiennes zijn de aantallen te klein om een betrouwbare schatting weer te geven.

9 Hoe wordt over homo's gedacht?

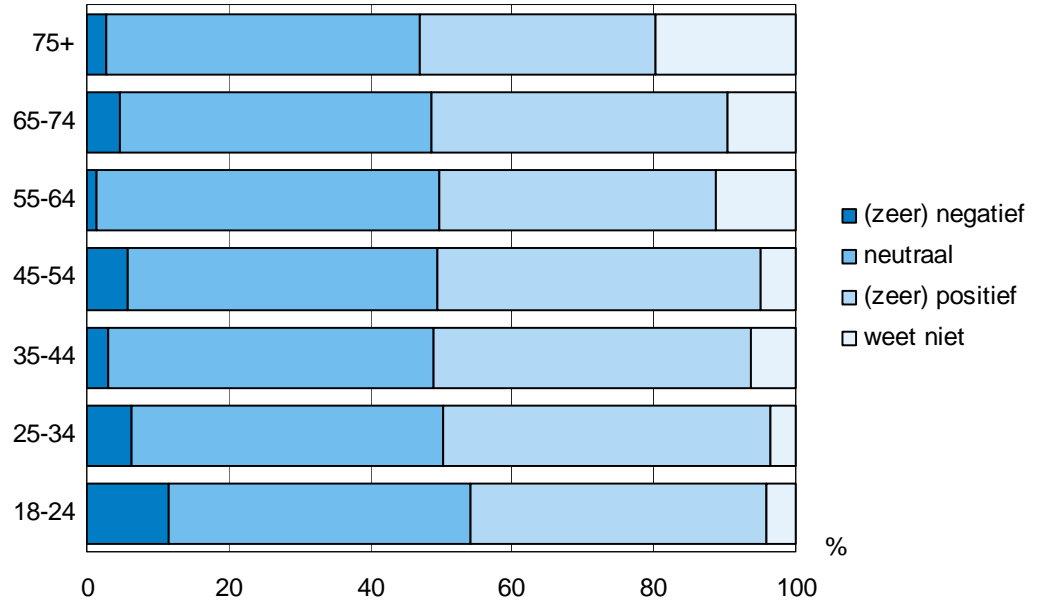
Aan Amsterdammers is gevraagd hoe men denkt dat er gemiddeld genomen in de stad gedacht wordt over homoseksuele mannen en vrouwen. Daarnaast is gekeken naar het beeld wat men *zelf* heeft over homoseksuele mannen en vrouwen. De meningen van de mensen zelf zijn minder negatief dan het algemeen veronderstelde beeld.

Figuur 9.1 Algemeen veronderstelde beeld en eigen beeld van Amsterdammers over homoseksuele mannen en vrouwen, 2008 (procenten)

Opvallend is dat jongeren negatiever over homo's denken dan ouderen. Dat kan betekenen dat met het ouder worden de tolerantie toeneemt, maar ook dat de opvatting de laatste jaren negatiever is geworden.

Figuur 9.2 Imago van homoseksuelen onder verschillende leeftijdscategorieën

Steun voor de tweede verklaring blijkt uit de volgende figuur waarin te zien is dat onder niet-westerse allochtonen minder positief wordt gedacht over homoseksualiteit dan onder autochtone groepen. Dat verklaart een deel van het leeftijdseffect, onder jongeren zijn namelijk meer allochtonen dan onder oudere Amsterdammers. Deze constatering vindt steun in de analyse van Buijs et al. (2008) naar antecedenten van anti-homo geweld in Amsterdam.

Figuur 9.3 Imago van homoseksuelen onder verschillende etnische groepen

